

Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

694

Szerző

Hely

Cím Lift

Idő

1910

Forrás: Bpesti hírlap.

Személy

Bp.

1910 IX/11

Helyszám

(Köt. v. füz.)

NAPIHIREK.

Budapest, szept. 10.

A lift.

Ma egyszerre két liftbeli szerencsétlenségről ad hírt az ujságkrónika, melyek egyike halállal, a másik súlyos sérüléssel járt. Ez a két szomorú eset a figyelmet a liftre fordítja, mely eddig mély csöndben bujkált a lépcsőházban a földszint és a negyedik emelet közt, a nélkül, hogy különösen vadászná a szenzációt. Most azonban kilépett a nyilvánosság színterére és a villamos meg az automobil babérait vágyik. Következésképpen foglalkoznunk is kell vele.

A lift az a fővárosi intézmény, mely lehetővé teszi a háziurnak, hogy a negyedik emeletet kinevezze első emeletnek, — már a mi a házbért illeti. (Mert ez a fontos a dologban.) A míg nem ismertük a liftnak nevezett kis társasfűlkét, az első emelet bizonyos arisztokratikus fényvel, a negyedik emelet pedig plebejus mázzal volt bevonva. Az első emelet volt a pénz, a rang, a gőg, a kényelem fészke. Mentül könnyebb volt az ember pénzes tárcája, annál magasabb emeletre került; a negyedike már úgy vitte föl az embert a tárcája, mint valami kis zsebbel léggömb. Igaz, hogy ez a repülés egyszersmind elsőrangú tüdő- és lábgyimnasztikának is beilllett. No, de legalább megvolt az a vigaszunk, hogy az első emeletbeli házbér felét fizettük. A mióta azonban kieszték a személyszállító liftet, a háziur minket, negyedik emeletbeli páriákat az első emeleti arisztokraták kasztjába emelt, a mennyiben csaknem eltüntette a házbérkülönbözetet. A két külön világ, a legelső és

a legfelső emelet, egymáshoz közeledett, úgy szólván egybeolvadt. Mert hiszen lift van a házbán. Lift, melybe csak bele kell ülnünk és fönn vagyunk szellős világunkban, a nélkül, hogy a lépcsőre tettük volna a lábunkat. Nagyobb urak vagyunk az első emeletbelieknél, mert azok — ha csak nem akarják, hogy a házmester lenézze és lemorogja őket, — most is a lépcsőn lejtnek föl lakásukba.

Mi, felső emeletbeliek, tehát megbarátkoztunk a lifttel, sőt hovatovább egész életünket hozzáillesztettük. Mert, sajnos, a lift megköveteli, hogy mi illeszkedjünk az ő szokásaihoz s nem ő a miénkhez. Ő pontosan meghatározott időben kel föl, pihen, ebédel, uzsonnázik és fekszik le, s a ki elkésik, könnyörtelenül lennt felejt a mélységben. Így aztán a felső emelet déli két óra és este tíz óra előtt lóhalálában rohanak háza, hogy le ne késsenek a liftről. Új szorongó érzelmek gyötrik a fővárosi embert: a lift-keservek. Édesen lebeg körülöttes sétádon az esti levegő? Édességét megkeseríti az a gondolat: Ha tovább maradok, nem kapok liftet! Barátságosan cseng a pohár a vendéglői asztalnál? Csengésébe fenyegetően vegyülnek bele csoszogó lépteid, melyekkel a negyedik emeletre tartasz föl, ha a lift kedvéért tüstént haza nem sietsz.

No, de ez a lift-nyomor még tűrhető. Az ember legalább idején megy haza ebédelni s korán fekszik le puha ágyába. Hanem a liftet gyakran elfogja a spleen és fölmondja a szolgálatot. Olykor hetekig. Ilyenkor a negyedik emeletbeli arisztokrácia ismét visszahanyatlik a régi plebejus állapotba, s apái módjára gyalog törtet föl magas fészkébe, a nélkül, hogy a háziur akár egy garast visszaadna az elsőemeletnyi házbérből.

Egyébként pedig Budapesten két dolog van, a mit példátlan könnyelműséggel kezelnek: az egyik a browning, a másik a lift. Láttam egy bolond embert, a ki a kávéházban részeg állapotában töltött revolverrel akarta keverni a kávéját, de mondhatom, nem borzadtam meg úgy, mint mikor azt láttam, hogy egy népes család szállító liftet a viceházmester kis pesztonkája kapcsolja be a negyedik emeleti utazásra. Mi a viceházmester? A legjelentéktelenebb s legtudatlanabb pont a nagy bérház világában. S mi a viceházmesterné kis cselédje? No, annak a közjogi helyzetét nagyítóüveggel sem lehetne meghatározni. Mégis rábizza életét egy apa, egy anya, meg három szökehajó baba. S míg gondtalanul csevegve siklanak föl a falak szűk szorosában a magasba, percre sem fut át fejükön, hogy micsoda vékony szálon lebegnek: a viceházmesterné kegyelemből tartott pesztrájának az óvatosságán és szakértelmén.

Kétféle a lift. Az egyiket területen kívül vezeti a liftes, vagyis ő alul marad, a lakó egyedül száll föl a ketrecében; a másikkal a liftes maga is együtt utazik. A kezelő mind a két esetben többnyire a házmester, vagy ha ő kissé tovább nyújtja az ebédutáni álmát, hát a felesége, a fia vagy a lánya, tekintet nélkül arra, hogy a csemete még az elemi iskola padját koptatja. A budapesti ember mindezzel nem törődik. Oly gyakran sztrájkol a lift, oly sokszor szállja meg melábu szívünket ama kis cédula olvastára, hogy „a lift kezelés alatt létezik“, hogy nem bánjuk, ha a Belzebub unokája visz is föl bennünket. Csak menjünk. S megyünk, akár birtokon belül, akár birtokon kívül vezet is bennünket a kis borzas fejű nebuló, a kivel máskor egy pohár sört sem hozatnánk.

A budapesti emberre egyébként sajátos hatást tesz a lift s minden szállítóeszköz: elveszti a súly és tér iránt való érzékét. Hiába van kiöntve szép vasbetűvel a liftben, hogy csak négy ember szállhat bele, a budapesti polgár azt tartja, hogy nincs az a szénásszekér, melyre még egy villával föl nem fér. Nincs az a zsufolt villámos kocsi, propeller, omnibusz és lift, melyre még egy-két budapesti lakos föl nem fér. S így gyakori az az eset, hogy népes családok és asztaltársaságok testületileg lebegnek föl a harmadik-negyedik emeletre, úgy, hogy a liftnek minden hajaszála égnek áll és vészesen csikorogják a kötelei: meglátja akárki, hogy egyszer lezuhanok mérgemben!

A liftben különben élénk társasélet szokott kifejlődni és már több típus is alakult világában. Ilyen a *jókedvű ember a liftben*. Mindenki ismeri őt. Ő az, a ki sikerült bakugrásokat produkál, hogy jóízűt kacagjon a liftben lévők ijedelmén, a kik azt hiszik, hogy menten leszakad a felvonó; ha kissé bepezsgőzött, derékon kapja a társaság valamely hölgytagját, hogy táncot ropjon vele, — a mi persze, az ő nagy öröme, ijedtsikitozással jár. Nagyon szórakoztatók továbbá a *házmester ügyei a liftben*. A liftkezelő cerberus ez alkalommal szokta kiönteni keserveit a háziur, a lakók, a szociális aránytalanságok stb. ellen, a mibe annyira belemerül, hogy egyszerre csak a lift nagyot koppan, azután elhallgat. Tudniillik észrevétlen följutottunk — tul a negyedik emeleten — a lépcsőház menyezetiég. De a tárgy néha oly érdekfeszítő, hogy a lift nem a padláson áll meg, a honnan levihető, hanem a harmadik és negyedik emelet közt, a honnan el nem mozdul. Az ilyen negyed- és félórás kis fogság (mely mindaddig nyulik, a mig elő nem ordítjuk a házmesternét, hogy az a pincében újra megindítsa a villámos áramot) nagyon élvezetes, noha némi türelmet követel.

Nem kevésbé tipikusak a *hölgyek a liftben*, a kik annyira belemerülnek a beszélgetésbe, hogy nem szállanak ki, a hol szándékoztak, a második emeleten, de aztán minden áron ki akarnak ugrani a tovább mozgó liftből. S mikor megakadályoztatnak a nyaktörő vállalatban, hát igen sértődött, majd fájdalmas arcot öltenek. Kellemes a *kutyás ember is a liftben*, a ki, noha szabály ellen való, beprotegálja négylábu barátját, mely élénk morgással mulattatja utitársait. És így tovább. Mindenki láthatja, hogy a lift világa eleven, mozgalmas, olykor izgató, majd zsongító hatásu, megvannak a maga kellemes és kellemetlen percei és hogy tegnap egyszerre két nagy baleset is történt vele, azon csak az csodálkozik, a ki sohasem járt liftben. Kivált az olyan liftben, a melyet nem hozzáértő liftes kezel, hanem házmester, portás, cseléd, vagy valami egyéb jótéltlélek, a kinek ezer más a baja, dolga és a kapupénz vagy az odaégett rántás nagyobb gondja, mint a négy fal közt villámos fényben a magasságba föllebenő utasok teste épsége.